

Bakgrunn for vedtak

Nørståe IV

Rollag kommune i Buskerud fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Clemens Elvekraft AS
Referanse	20130301
Dato	25.03.2015
Notatnummer	KSK-notat 12/2015
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Dag Kjellevold

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Clemens Kraft AS søker om å få konsesjon til å utnytte et fall i Årsetåe på 138 m, med inntak på kote 682 og kraftstasjon på kote 546, i tillegg til å overføre Raudbekken. Det går en skogsbilvei parallelt med Nørståe. Fra skogsbilveien er det planlagt en 700 meter lang anleggsvei inn til felles kraftstasjon for Nørståe III og IV. Planlagt atkomstvei til inntaket i Årsetåe skal følge vannveien for overføringen av Raudbekken.

Vannveien er planlagt nedgravd. I kraftverket er det planlagt installert en Peltonturbin med en installert effekt på 0,76 MW og slukeevne mellom 701 og 71 l/s. Midlere årsproduksjon blir på 1,87 GWh. Planlagt slipp av minstevannføring skal være 22 l/s for hele året.

Høringspartene er delt i synet på om det bør gis konsesjon til omsøkt prosjekt.

Fylkesmannen vil avslå søknaden grunnet elvas vassdragsmessige betydning og enkelte naturskjønne fossefall. Overføringen av Raudbekken gjør at denne går nært tørr 500 meter (3 l/s). Fylkesmannen mener også at samlet belastning blir for stor i Nørståe med en utbygging av de tre småkraftverkene i tillegg til det som alt er bygd.

Naturvernforbundet mener at konsekvensene av utbyggingen på naturmiljøet er begrenset. De vil imidlertid påpeke at fysisk inngrep i størst mulig grad holdes utenfor avgrenset naturtypelokalitet. Fylkeskommunen uttaler at tiltaket ikke ser ut til å komme i konflikt med automatisk freda kulturminner, mens uttalelser fra Rollag Elverk og Statens vegvesen er av mer generell karakter. Rollag kommune har ikke gitt uttalelse.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 1,87 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for minikraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert drøyt 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

NVE er enig med Naturvernforbundet med at konsekvensene av en utbygging av Nørståe IV er moderate for biologisk mangfold. Bekkekløftlokaliteten er bare verdisatt til lokalt viktig (C) og ingen av de 5 rødlisteartene (NT) er spesielt fuktighetskrevenne.

Gjennom eget avslag av i dag for Nørståe II vil vassdragets mest verdifulle strekning, både for biologisk mangfold og landskap, ivaretas. NVE mener at den samlede belastningen for vassdraget blir moderat ved slipp av minstevannføring og flomoverløp som er med på å ivareta noe av vassdragets vannføring.

Vi mener en overføring av Raudbekken, som bare gir til 0,09 GWh/år, ikke kan forsvares ut fra biologisk mangfold hensyn.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Clemens Elvekraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Nørståe IV kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved å overføre vann fra Raudbekken til inntaket i Årsetåe er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt og NVE avslår derfor omsøkt overføring av Raudbekken.

Selv om søknaden gjelder etablering av et minikraftverk har NVE fattet vedtak i saken og ikke sendt den til Fylkeskommunen for avgjørelse. Dette ut fra behovet for å vurdere vassdraget samlet ved behandling av søknaden og om bygging av kraftverkene Nørståe II-IV.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	6
NVEs vurdering	9
NVEs konklusjon	11
Forholdet til annet lovverk	13
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	15
Vedlegg	17

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Clemens Kraft AS, datert 25.04.2013:

Nørståe IV kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	18,6
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	11
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	18,8
Middelvannføring	l/s	350
Alminnelig lavvannføring	l/s	11
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	11
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	25

KRAFTVERK

Inntak	moh.	682
Avløp	moh.	546
Lengde på berørt elvestrekning	m	1675
Brutto fallhøyde	m	138
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,30
Slukeevne, maks	l/s	701
Minste driftsvannføring	l/s	71
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	22
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	22
Tilløpsrør, diameter	mm	600
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1650
Installert effekt, maks	MW	0,76
Brukstid	timer	2624

MAGASIN

Magasinvolum	mill. m ³	-
HRV	moh.	685
LRV	moh.	685

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	0,52
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	1,35
Produksjon, årlig middel	GWh	1,87

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	14,3
Utbyggingspris	kr/kWh	7,20

Nørståe IV kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	0,92
--------	-----	------

Spenning	kV	690
----------	----	-----

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	0,92
Omsetning	kV/kV	0,529/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	50
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Utbygger for Nørståe IV kraftverk er Clemens Kraft AS. Søker har som virksomhetsområde å bygge og drifte kraftanlegg i området 1 til 10 MW installert ytelse.

Beskrivelse av området

Nedbørfeltet til Årsetåe består av kupert fjellskoglandskap med små vann og ganske stor myrandel. Over halvparten av feltet er skogdekt. Feltet har en høydeforskjell på 512 m. På utbyggingsstrekningen går Årsetåe i en markert v-dal med bratte, skogkleddesider på begge sider. Den nordvendte skyggesida er fuktig og kjølig, mens den sørvendte solsiden er varm og tørr. Elvebunnen består stedvis av bart fjell og steiner av blokkstørrelse. På utbyggingsstrekningen har elva en fallgradient på 8 %. Det fins partier med stryk, men ingen fosser. Årsetåe går i samløp med Hekanåe ved kote 550. Herfra heter vassdraget Nørståe som renner videre østover og uti Numedalslågen ved Veggli.

Teknisk plan*Overføringer*

Det planlegges å overføre vann fra sidebekken Raudbekken med inntak på kote 689 og avløp uti hoveddammen på kote 682. Inntaket blir plassert nedenfor Fylkesvei 108. Lengde på røret er 300 m og rørdiameter 200 mm. Overføringen utgjør en tilleggsproduksjon på 0,09 GWh/år.

Inntak

Inntaket i Årsetåe er planlagt med damfot på kote 682. Demningen blir utført i betong og blir boltet på fjell, høyde 3 m og 30 m lang. HRV og LRV skal være 685. Det bygges en inntakskonus tilpasset rørdiameter på 600 mm for hovedtrykkørret. I damkonstruksjonen lages det et arrangement for slipp av og overvåking av minstevann.

Vannvei/rørgate

Driftsvannveien ned til stasjonen legges på vestsiden av Årsetåe og skal være nedgravd hele veien. Lengde: 1650 m. Diameter; 600 mm. Det er store hogstflater der rørtraseen skal gå. Andre steder må det ryddes skog i en 20 meters bredde. Rørtraseen skal ikke tilsås, men revegeteres med stedlig vegetasjon.

Kraftstasjon

Nørståe IV får felles kraftstasjonen med Nørståe III og bygges på sørsiden av elva på kote 546. Det graves en kort steinsatt avløpskanal som leder vannet tilbake til elva. Bygget vil få en grunnflate på 100 m² og vil bestå av et betongfundament med et overbygg av tre. Permanent arealbehov er 1,0 daa.

Stasjonsbygget vil få samme utseende som stasjonsbygget for Nørståe I. For Nørståe IV installeres det én Peltonturbin med effekt på 0,76 MW. Slukeevnen blir mellom 70 l/s og 71 l/s.

Nettilknytning

Ifølge områdekonsesjonær Rolag E-verk er det kapasitet på 22 kV-linja til å ta imot produsert kraft fra Nørståe IV kraftverk. Det er ikke klarlagt om det samme er tilfelle for det overliggende nettet.

Veier

Det går en nylagt vei fra skogsbilveien og ned til planlagt kraftstasjon for Nørståe III og IV. Ny vei blir ca 250 m lang. Planlagt atkomstvei til inntaket i Årsetåe skal følge rørtraseen for overføringen fra Raubekken.

I rørtraseen for hovedvannveien legges det midlertidig anleggsvei. Veibredden skal være 4 m.

Massetak og deponi

Det vil ikke bli behov for massetak og deponi av masser i dette prosjektet. Oppgravde masser vil bli lagt tilbake over rørgrøfta etter at rørene er lagt.

Arealbruk

Til utbyggingen vil det være nødvendig med arealer til midlertidige og varige anlegg. Det opprettes et riggområde ved inntaket til Nørståe IV og et riggområde ved kraftstasjon til Nørståe III og IV. Riggområdene benyttes som mellomlager for utstyr og materiell.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet er i kommuneplanens arealdel avsatt til LNF-område uten bestemmelser om spredt utbygging.

Samlet plan (SP)

Årsetåe er ikke behandlet i Samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Ikke berørt.

Inngrepsfrie områder (INON)

Inngrepsfrie områder berøres ikke.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 20.08.14 sammen med representanter for søkeren, kommunen og e-verket. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Fylkesmannen i Buskerud har i brev av 28.05.2014 uttalt:

(...)

«Årsetåe som er en sidegren til Nørsteåe, blir påvirket over en strekning på ca. 1650 m. I tillegg til Årsetåe er det planlagt å overføre Raudbekken til inntaket i Årsetåe. Dette vil berøre ca. 500 m bekkestrekning som til tider vil bli nærmest tørr (3 l/sek). Minstevannføringen i Årsetåe er oppgitt til 22 l/sek året rundt. Middelvannføringen i vassdraget er 350 liter per sekund.

Vannmiljøet vil generelt bli negativt påvirket på grunn av lengre perioder med redusert vannføring. I området er det også en bekkekløft som har fått lokal verdi (C). Det er videre registrert 5 rødlistearter på berørt strekning med status nær truet (NT). Det er ikke oppgitt å være spesielle fiskeinteresser til Årsetåe, men elva må antas å huse en lokal ørretstamme. Denne vil bli negativt påvirket i større og mindre grad både som følge av inntaksdammen og redusert vannføring.

Ut fra et landskapsmessig aspekt framstår elva som intakt med enkelte naturskjønne fossefall. Disse vil bli negativt påvirket av inngrepet gjennom periodevis betydelig redusert vannføring.»

(...)

«Samlet vurdering

I Nørsteåe er det allerede et småkraftverk som påvirker vannmiljøet i nedre del av elva negativt. Viss det gis konsesjon til de øvrige tre kraftverkene, vil påvirkning av elvestrekninger (inkludert sideelver) bli nesten 10 km. Dette vil etter Fylkesmannens syn gi en meget stor samlet belastning på vassdraget, og være negativt både for vannmiljøet, biologisk mangfold og ut fra et landskapsmessig aspekt. I tillegg til påvirkning av vannmiljø og elvelandskap, vil rørgatene sette tydelig terrengspor nedover langs hele elvetraseen. Sett i lys av dette, samt at det allerede er et småkraftverk i elva, kan Fylkesmannen ikke anbefale en samlet utbygging av de tre småkraftverkene i Nørsteåe i tillegg til det som allerede er bygd.

Fylkesmannen kan imidlertid akseptere utbygging Nørsteåe III, da dette fortsatt vil bevare deler av Nørsteåe intakt. Nørsteåe II og IV bør etter Fylkesmannens syn ikke bygges ut, sett i lys av at områdene som blir berørt har viktige naturtyper, spesielle bekkekløfter og rødlistearter.

(...)

I rapporten over naturregistreringer er verdien for biologisk mangfold beskrevet som liten til middels. Konsekvensene for naturmiljøet er satt fra liten til middels negativ. Overføring av vann fra Raudbekken, vil føre til at denne må anses å være tapt som biotop for akvatisk liv. Sett i lys av at Åsteåe innehar enkelte positive naturverdier bl.a. bekkeløft og rødlistearter, kan Fylkesmannen ikke anbefale at det gis konsesjon.»

(...)

Buskerud fylkeskommune har i brev av 19.05.2014 uttalt:

«Automatisk freda kulturminne:

Dei skisserte tiltaka ser ikkje ut til å komme i konflikt med kjente automatisk freda kulturminne. Ut frå dei oversende planteikningane vil og ein stor del av gravearbeidet gå føre seg i djupare juv og dalsøkk der potensialet for å påvise kulturminne er sett på som lite. Nørstæe III og Medåe II vil i det store og heile følgje eksisterande traktor- og køyrevegar.

(...)

Fylkeskommunen vurderer saka slik at me ikkje vil krevje arkeologisk registrering av tiltaka. Me kjenner ikkje til automatisk freda kulturminne der ein planlegg småkraftverka. Me vil likevel be om at følgjande uttale vert innarbeida ved eit eventuelt vedtak frå NVE: "Dersom det under anleggsarbeid framkjem automatisk freda kulturminne, må arbeidet straks stoppast og utviklingsavdelinga i fylkeskommunen varslast, jmf. kulturminnelova §8, 2. ledd".»

Naturvernforbundet i Buskerud har i brev av 15.05.2014 uttalt:

(...)

Nørstæe IV (Årsetæe)

Også for dette området mener vi konsekvensene av den planlagte utbyggingen på naturmiljø er små, og derfor kan gjennomføres som skissert. Vi vil imidlertid påpeke at fysiske inngrep i størst mulig grad må holdes utenfor avgrenset naturtypelokalitet. I den forbindelse vil vi foreslå at det bør vurderes å flytte den felles kraftstasjonen for Nørstæe III og IV litt oppstrøms i Hekanæe.»

(...)

Rollag E-verk har i en e-post av 22.05.2014 uttalt:

«På bakgrunn av kunngjøringen vi har mottatt fra NVE om søknad om tillatelse til å bygge 4 stk småkraftverk i Rollag Kommune har Rollag Elektrisitetsverk SA følgende uttalelse:

Ingen av de fire foreslåtte småkraftverkene har nett i umiddelbar nærhet til der man ønsker å bygge. Det betyr Rollag Elektrisitetsverk legger til grunn at gjeldene regelverk med anleggsbidrags finansiering må gjelde og at produsenten/utbygger dekker de eventuelle merkostnadene Rollag Elektrisitetsverk har ved å bygge HS linje frem til det enkelte produksjonspunktet.

For øvrig er det også nødvendig at produsenten/utbygger gjennomfører dynamiske beregninger på vårt nett slik at det dokumenteres at det eksisterende nettet i Rollag er i stand til å ta overføringen som en følge av denne utbyggingen.

Viser de dynamiske beregningene at en forsterking av det eksisterende nettet er nødvendig må disse også finansieres på bakgrunn av anleggsbidrags regelverket.

Utbygger/produsenten må også forsikre seg om at innmatings punktet i Mykstufoss kraftstasjon er i stand til å håndtere utbyggingen.»

Statens vegvesen har i et brev av 26.06.2014 uttalt:

«Vi kan ikke se at de foreslåtte plasseringer direkte berører fylkesveger i området.

Vi forutsetter imidlertid at tiltakene ikke på noen måte kan øke vannføringen under våre bruer over de aktuelle elvene, og i stikkrenner/kulverter som kan bli berørt.

Eventuelle behov for avkjørsler fra fylkesvegene i anleggsperioden og permanent må det søkes om.»

Rollag kommune har ikke uttalt seg.

Søker har kommentert høringsuttalelsene i en e-post av 11.08.14:

Tiltakshaver har stort sett tatt alle fem uttalelsene til etterretning.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 18,6 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,35 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 27 % og nedbørfeltet har en breandel på 0 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende høst- og vår-flommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 20 og 11 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 11 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 0,7 m³/s og minste driftsvannføring 0,071 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 22 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 57,5 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 200 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 22 l/s, vil dette gi en restvannføring på ca. 400 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 38 dager i et middels vått år. I 160 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 23 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Naturmangfold

Terrestrisk miljø

Miljørapporten av Faun Naturforvaltning beskriver funn av 4 lavarter og 1 soppart i bekkekløfta i Årsetåe, alle i rødlistekategori nær truet (NT). Influsjonsområdet til Årsetåe er godt undersøkt slik at sannsynligheten for funn av nye, truede arter anses som liten.

Det er registrert en lokalt verdifull naturtype – en bekkekløft mellom samløpet med Hekanåe og 800 m oppover langs Årsetåe.

I miljørapporten står det følgende om lokaliteten;

«Lokaliteten har kvaliteter knyttet til stabilt fuktig, eldre og produktiv granskog i en markert bekkedal, med tilhørende arts mangfold. Skogen er imidlertid fattig, naturskogselementer er dårlige utviklet, kravfulle og sjeldne arter mangler, og sammenliknet med andre fuktige granskoger og bekkekløfter i distriktet er naturverdiene moderate. Lokaliteten vurderes derfor som lokalt viktig (verdi C).»

Fylkesmannen vil avslå søknaden grunnet elvas vassdragsmessige betydning og enkelte naturskjønne fossefall. Overføringen av Raudbekken gjør at denne går nærmest tørr 500 meter (3 l/s).

Fylkesmannen mener også at samlet belastning blir for stor i Nørståe med en samlet utbygging av de tre småkraftverkene i tillegg til det som alt er bygd.

Naturvernforbundet mener at konsekvensene av utbyggingen på naturmiljøet er begrenset. De vil imidlertid påpeke at fysisk inngrep i størst mulig grad holdes utenfor avgrenset naturtypelokalitet.

NVE er enig med Naturvernforbundet med at konsekvensene av en utbygging av Nørståe IV er moderate for biologisk mangfold. Bekkekløftlokaliteten er bare verdisatt til lokalt viktig (C) og ingen av de 5 rødlisteartene (NT) er spesielt fuktighetskrevenne.

Selve vannveien vil berøre bekkekløfta minimalt og lokaliteten med kvaliteter knyttet til eldre granskog ivaretas med omsøkt minstevannføring og flomoverløp.

NVE mener de viktigste kvalitetene i vassdraget er knyttet til den strekningen som er planlagt utnyttet i kraftverket Nørståe II.

Vi mener videre en overføring av Raudbekken med 500 elvestrekning og som bare gir 0,09 GWh/år, ikke kan forsvares ut fra hensyn til biologisk mangfold, spesielt vannlevende organismer.

Akvatisk miljø

Ingen verdifulle ferskvannslokaliteter er registrert. Det er et effektivt vandringshinder for fisk ved kraftstasjonen til Nørståe I.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Nørståe IV kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Nørståe IV kraftverk finnes det lokalt viktig bekkekløft. En eventuell utbygging av Årsetåe vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har også sett påvirkningen fra Nørståe IV kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Nørstå IV kraftverk vil gi 1,87 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et minikraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Nørstå IV kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Høringspartene er delt i synet på om det bør gis konsesjon.

Fylkesmannen vil avslå søknaden grunnet elvas vassdragsmessige betydning og enkelte naturskjønne fossefall. Overføringen av Raudbekken gjør at denne går nærmest 500 meter tørr (3 l/s).

Fylkesmannen mener også at samlet belastning blir for stor i Nørstå med en samlet utbygging av de tre småkraftverkene i tillegg til det som alt er bygd.

Naturvernforbundet mener at konsekvensene av utbyggingen på naturmiljøet er begrenset. De vil imidlertid påpeke at fysisk inngrep i størst mulig grad holdes utenfor avgrenset naturtypelokalitet.

Fylkeskommunen uttaler at tiltaket ikke ser ut til å komme i konflikt med automatisk freda kulturminner, mens Rollag Elverk og Statens vegvesen er av mer generell karakter. Rollag kommune har ikke gitt uttalelse.

NVE er enig med Naturvernforbundet med at konsekvensene av en utbygging av Nørstå IV er moderate for biologisk mangfold. Bekkekløft lokaliteten er bare verdisatt til lokalt viktig (C) og ingen av de 5 rødlisteartene (NT) er spesielt fuktighetskrevenne.

NVE mener de viktigste kvalitetene i vassdraget er knyttet til den strekningen som er planlagt utnyttet i kraftverket Nørstå II. Bekkekløfta med nasjonal verdi (A) blir bevart og vi mener at den samlede belastningen for vassdraget blir moderat ved slipp av minstevannføring og flomoverløp som er med på å ivareta noe av vassdragets vannføring.

Vi mener videre en overføring av Raudbekken med 500 elvestrekning og som bare gir 0,09 GWh/år, ikke kan forsvares ut fra hensyn til biologisk mangfold, spesielt vannlevende organismer.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Clemens Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Nørstå IV kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved å overføre vann fra Raudbekken til inntaket i Årsetå er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt og NVE avslår derfor omsøkt overføring av Raudbekken.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Clemens Kraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 50 m og 22 kV kabel til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Rollag E-verk er områdekonsesjonær. Clemens Kraft AS skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. NVE går ut fra at søker får områdekonsesjonær til å stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det da ikke nødvendig med en egen anleggsconsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Hvis en avtale mellom Rollag E-verk og Clemens Kraft AS om bygging og drift av anlegget i kraft av Rollag E-verks områdekonsesjon mangler, må Clemens Kraft AS søke egen anleggsconsesjon.

Dersom Clemens Kraft AS ønsker egen anleggsconsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggsconsesjon for kraftverket.

Rollag E-verk har som netteier og områdekonsesjonær kommentert linjetilknytningen og påpekt at Clemens Kraft AS må betale anleggsbidrag for nødvendig opprustning av nettet i området basert på sin innmatede effekt. Rollag E-verk uttaler at utbygger må forsikre seg om at innmatingspunktet i Mykstufoss kraftstasjon er i stand til å håndtere utbyggingen.

Tiltakshaver har ikke gitt svar i sin tilbakemelding på innkomne uttalelser om de er villige til å betale anleggsbidrag for opprustning av nettet etter gjeldende regelverk.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jamfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	350
Alminnelig lavvannføring	l/s	11
5-persentil sommer	l/s	20
5-persentil vinter	l/s	11
Maksimal slukeevne	m ³ /s	0.7
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	200
Minste driftsvannføring	l/s	71

Det er i søknaden foreslått å slippe en minstevannføring fra inntaket på 22 l/s hele året som er lik 2 ganger alminnelig lavvannføring. Det er ikke kommet innspill om minstevannføring i høringsrunden. NVE mener at ut fra hensyn til biologisk mangfold skal fastsettes minstevannføring i Årsetåe.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 20 l/s hele året. Raudbekken vil tilføre litt vann i tillegg til minstevannføring. Samlet produksjon vil da bli litt under 2 GWh/år.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Inntaket skal plasseres slik at det ikke under noen omstendighet påvirker innsjøens vannstand.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Tønsberg og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet ”Forholdet til energiloven”.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Inntaket skal være på kote 682. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Nedgravd hele veien
Kraftstasjon	Kote 546
Største slukeevne	700 l/s
Minste driftsvannføring	70 l/s
Installert effekt	760 kW.
Antall turbiner/turbintype	En Peltonturbin
Vei	Som beskrevet i søknad

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Fylkeskommunen vurderer saken slik at de ikke vil kreve arkeologisk registrering av tiltaket men viser til varslingsplikt ved eventuelle funn.

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Vedlegg

Kart

